

ON-LINE УРОК ІСТОРІЇ В 6-МУ КЛАСІ

Горбач А.О.

Тема. Кіммерійці та скіфи на території сучасної України

Мета: ознайомити учнів з господарським життям, культурною спадщиною та релігійними віруваннями кіммерійців та скіфів; вчитися використовувати отримані знання, робити висновки; розширити знання учнів про давню історію нашої держави.

Основні поняття: скіфи, кіммерійці, Велика Скіфія, курган, пектораль.

Дати:

IX ст. до н. е. — початок розселення кіммерійців в Північному Причорномор'ї.

VII ст. до н. е. — прихід та розселення скіфів в Причорноморських степах.

513 р. до н. е. — похід Дарія I на територію скіфів.

V ст. до н. е. — перебування Геродота на території сучасної України.

IV ст. до н. е. — розквіт Великої Скіфії.

Обладнання: Вчитель має: комп'ютер, web-камеру, мікрофон, Інтернет, доступ до середовища; учень має таке ж обладнання і поруч лежать підручник, зошит, контурна карта.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку**I. Організаційний момент**

Вчитель: Добрий день. Налаштуйся, будь-ласка, на урок.

II. Перевірка домашнього завдання (2-й слайд, додаток 1).

Вчитель: Ти сьогодні готувався до уроку: проглянув презентацію, читав підручник. Тепер давай перевіримо, як ти засвоїв пройдений матеріал. (Вчитель читає запитання, учень відповідає на них).

Запитання.

1. Назвіть найвідоміших царів Ізраїльсько-Іудейського царства. (Саул, Соломон та Давид).

2. Коли утворилося Ізраїльсько-Іудейське царство? Коли розпалося? Які наслідки розпаду цього царства для єврейського народу? (Утворилося Ізраїльсько-Іудейське царство в кінці XIII ст., розпалося після смерті Соломона в 935 р. до н. е. на два царства — Ізраїль та Іудею; Ці царства постійно між собою ворогували і цим скористалися сусіди: Єгипет підкорив в X ст. до н. е. Ізраїль та Іудею, а в VIII ст. до н. е. Ассирія зруйнувала Ізраїльське царство і через 40 років нанесла поразку Іудеї, в VI ст. єврейський народ був забраний в «вавилонський полон» і лише після перемоги над Вавилоном перський цар Кір дозволив вигнанцям повернутися назад на батьківщину).

3. Як виникло Халдейське царство? При якому царі воно досягло найбільшого розквіту та могутності? (Ассирія в VII ст. до н. е. розпалась на окремі області, а в цей час у Вавілонії халдеї міцнішають, засновник халдейської династії Нобопаласар посідає ва-

вилонський престол і створює Халдейське царство. Найбільшого розквіту це царство досягло при Навуходоносорі II).

4. Назвіть правителів Персії. При якому царі Персія досягла найбільшої могутності та розквіту? (Кір II, Камбиз II, Дарій I на правління якого припадає розквіт та могутність Персії, Дарій III).

Слово вчителя: Вивчаючи Персію, ми частково зачепили похід Дарія I у Скіфію і знаємо, що він був невдалим. Сьогодні на уроці ми познайомимось ближче з цими могутніми племенами-скіфами. З їх розселенням, заняттями, духовним світом. А також іншими народами, що заселяли територію сучасної України.

III. Новий матеріал**1. Кіммерійці**

(Вчитель читає зміст слайду 3, учень слідкує).

Кіммерія — перша назва, дана землям, що входить до складу сучасної України.

Гомер, описував її як країну на краю світу:

«Врешті дісталися ми течій глибоких річки Океану Там розташовані місто й країна людей кіммерійських, Хмарами й млою вповиті. Ніколи промінням ласкавим Не осяває їх сонце в блакиті ясній світлодайне...»

Крім творця «Одіссеї» Гомера про кіммерійців писав і древньогрецький історик Геродот, який побував на території сучасної України в V ст. до н. е.

(Учитель читає зміст слайду 4, учень слідкує).

Кіммерійці — це кочові племена, які розселилися на території Північного Причорномор'я в IX ст. до н. е. Войовничі, у походах доходили до Малої Азії, виготовляли зброю не лише з бронзи, а й заліза.

Вчитель: Запиши зараз в зошит, визначення «кіммерійці».

Учень нотує у зошит.

Вчитель: Продовжимо далі.

Головною силою була кіннота, але кінь був не лише засобом пересування.

Вчитель: Подумай.

Запитання. Чим ще був кінь для кіммерійців?

Учень: Він міг бути ще годувальником.

Вчитель: Коні забезпечували їх продуктами харчування: молоком, м'ясом. Займали вагоме місце в житті кіммерійців, тому, можливо, археологи знайшли так багато статуеток, зображень кіммерійця — вершника, коней.

2. Скіфи

(Учитель читає зміст слайду 5, учень слідкує).

Але в кінці VII ст. до н. е. зі сходу в Причорноморській землі прийшли більш ворожі племена — скіфи,

які витіснили кіммерійців, вони тут мешкали до III тис. до н. е. Скіфи заселяли територію басейнів таких річок: Дніпра, Дністра, Дунаю, Дону; ділилися на ряд племен.

Робота з картою (6-й слайд).

Карта «Кіммерійці та скіфи».

Вчитель: Розглянь карту та назви, які були племена скіфів.

Учень називає: скіфи-скотарі, скіфи-землероби, царські скіфи.

Схема «Устрій скіфів» (7-й слайд).

(Учитель коментує зміст слайду).

Головними з цих племен були царські скіфи, ділилися на 3 частини, кожною з яких правив цар. Один з царів був царем над всіма скіфами, два інші царі йому підкорювалися. Влада передавалася у спадок молодшому сину. Кожне царство ділилося на номи, у яких були свої народні збори.

Вчитель: Давай пригадаємо. В якій державі ми вже зустрічали поділ на номи?

Учень: Це Єгипет.

Вчитель: Суспільство скіфів було патріархальним.

Вчитель: Що таке патріархат?

Учень: Патріархат — це форма роду на чолі якого стоїть чоловік.

Вчитель: Ці племена жили великими сім'ями, у яких уся влада належала їхнім головам. Бідняки і раби жили окремо.

3. Скіфо-перські війни (8-й слайд).

Вчитель: Тепер ти прочитай вголос зміст слайду.

(Учень читає зміст слайду).

Скіфи вели постійні війни за нові території, не рідко і між собою. Приблизно в 513 р. до н. е. перський цар Дарій I прагнув завоювати скіфів, але обравши тактику партизанської війни, скіфи змусили Дарія I відмовитися від цього задуму і повернутися з поразкою.

Слово вчителя: Дарій I зробив висновок: «Скіфи люблять свободу більше, ніж багатство, їм не потрібна розкіш, їх не можна підкупити, а тому не можна їй перемогти». Ніколи більше перські владки не виступали в скіфські степи.

Вчитель: Запиши дату походу Дарія I на скіфів.

Учень записує в зошит.

Хвилинка для очей

Вчитель: Очі вгору, очі вниз, очі вправо, очі вліво. Подивись, будь-ласка, за вікно. Знайди там якийсь віддалений об'єкт, наприклад дерево, сконцентруй на декілька секунд на ньому свій зір.

Тепер повертаємося знову до уроку.

4. Велика Скіфія (учень читає зміст слайду 9).

В IV ст. до н. е. в умовах загрози Македонського загарбання Причорномор'я, один із скіфських царів Атей зумів об'єднати скіфів в єдину державу — Велику Скіфію. Вона займала територію від Дунаю до степового Криму. В III ст. до н. е. залишки скіфів в Криму знищують готи, а решту Північного Причорномор'я захоплюють сармати.

5. Духовний світ скіфів

Вчитель: У що ж вірили скіфи?

(Вчитель читає зміст слайду 10).

Табіті — богиня домашнього вогнища.

Папай — батько богів та людей.

Апі — богиня землі.

Гойотсир — бог сонця.

Аргимпаса — богиня кохання.

Крім богів поклонялися речам, тваринам.

Слово вчителя: Вважалося, що воїн-скіф повинен випити кров першого вбитого ворога, щоб вважатися скіфом. Жерцями були глави сімей, а верховним — цар. Багато чого історики дізналися про скіфів з їхніх поховань.

(Вчитель читає зміст слайду 11).

Слово вчителя: Увага! Познайомся з новим поняттям.

Курган — земельний насип на стародавній могилі.

В 1917 р. археологи на чолі з Б. Мозолевським розкопали курган Товста Могила, де серед залишків охоронців, прислужників, царя, прикрас знайшли золоту пектораль.

Вчитель: Запиши нове поняття в зошит.

Учень записує.

Вчитель читає: Пектораль — (в перекладі з лат. — нагрудний) — прикраса, яку носили правителі.

Слово вчителя: Чим заможнішим був скіф, тим більший був насип над його могилою.

Пектораль із золота, масою 1кг 150 г, є не тільки прикрасою з тонкою роботою, а й важливим історичним джерелом.

IV. Узагальнення і систематизація знань

Вчитель: За допомогою клавіатури впиши пропуски в тексті.

Учень працює.

Історичний диктант (12-й слайд).

1. Земля, на якій проживали кіммерійці називалась... (Кіммерія).
2. Головною їх силою була... (кіннота).
3. В VII ст. до н. е. кіммерійців почали витісняти... (скіфи).
4. Ці племена заселяли басейни річок... (Дунай, Дон, Дністер, Дніпро).
5. Докладніше опис Скіфії нам залишив... (Геродот).
6. Скіфи ділилися на ряд племен, головним з яких були ... (царські скіфи).
7. Кожне царство ділилося на... (номи), як і в Єгипті.
8. Навіть цар... (Дарій I) в 513 р. до н. е. хотів заволодіти землями скіфів, але йому це не вдалось.
9. Зараз поховання скіфів називають... (курганами).
10. В одному з таких поховань, під назвою... (Товста Могила), археологи знайшли... (пектораль), що в перекладі з латинської значить ... (нагрудний).

V. Підсумки

Вчитель: Давай перевіримо роботу і виправимо помилки, якщо такі є.

VI. Домашнє завдання (13-й слайд).

1. §19, читати, переказувати.
 2. Виписані нові поняття запам'ятати.
- Вчитель:* Ти гарно сьогодні попрацював, молодець. До побачення.
- Учень:* Дякую за урок, до побачення.

Киммерійці та скіфи на території сучасної України.

Слайд 1

Перевірка домашнього завдання.
 1) Назвати найвідоміших царів Ізраїльського-Іудейського царства.
 2) Коли утворилося та коли розпалося Ізраїльсько - Іудейське царство? Які наслідки мала ця подія для єврейського народу?
 3) Як виникло Халдейське царство? При якому царі воно досягло найбільшого розвитку та могутності?
 4) Назвіть правителів Персії. При якому царі Персія досягла найбільшої могутності та розквіту?

Слайд 2

1. Киммерійці.
 Киммерія – перша назва, дана землям, що входять до складу сучасної України. Гомер описував їх як країну на краю світу: “Врешті дісталися ми течій глибоких ріки Оксану Там розташоване місто й країна людей киммерійських, Хмарами й млою вповиті. Ніколи промінням ласкавим Не осяває їх сонце в блакиті ясній світлодайне.....”

Слайд 3

Киммерійці – це кочові племена, які розселилися на території Північного Причорномор'я в IX ст. до н.е. Войовничі, в походах доходили до Малої Азії, виготовляли зброю не лише з бронзи, а й з заліза. Головною силою була кіннота, але кінь був не лише засобом пересування.

Слайд 4

2. Скіфи.
 Але вкінці VII ст. до н.е. з сходу в Причорноморські землі прийшли більш ворожі племена – скіфи, які витіснили киммерійців. Вони заселяли територію басейнів таких річок: Дніпра, Дністра, Дунаю, Дону. Скіфи ділилися на ряд племен.

Слайд 5

Карта стор. 19.
Завдання. Назви , будь-ласка ці племена.

Слайд 6

Головним з цих племен були царські скіфи. Вони ділилися на 3 частини, кожною з яких правив цар. Один з царів був царем над всіма скіфами, два інші царі йому підкорялися. Влада передавалася у спадок молодшому сину. Кожне царство ділилося на номи, в яких були свої народні збори. Запитання. В якій державі ми вже зустрічали поділ на номи?

Слайд 7

Скіфо-перські війни.
 Скіфи вели постійні війни за нові території, не рідко і між собою. Приблизно в 513 р. до н.е. перський цар Дарій I прагнув завоювати скіфів, але обравши тактику партизанської війни, скіфи змусили Дарія I відмовитися від цього задуму і повернутися з поразкою.

Слайд 8

4. Велика Скіфія.
 В IV ст. до н.е. в умовах загрози Македонського загарбання Причорномор'я, один із скіфських царів Атей зузвів об'єднати скіфів в єдину державу – Велику Скіфію. Вона займала територію від Дунаю до степового Криму. В III ст. до н.е. залишки скіфів в Криму знищують готи, а решту Північного Причорномор'я захоплюють сармати.

Слайд 9

5. Духовний світ скіфів.
 Табіті – богиня домашнього вогнища.
 Папай – батько богів та людей.
 Апі – богиня землі.
 Гойотсир – бог сонця.
 Аргимпаса – богиня кохання.
 Крім богів поклонялися речам, тваринам.

Слайд 10

Курган – земляний насип на стародавній могилі.
 В 1917 р. археологи на чолі з Б. Мозолевським розкопали курган Товста Могила, де серед охоронців, прислужників, царя, прикрас знайшли золоту пектораль масою 1кг. 150г. Пектораль – (в перекладі з латини – нагрудний) – прикраса, яку носили правителі.

Слайд 11

Історичний диктант.
 1) Земля на якій проживали киммерійці називалась.....
 2) Головною їх силою була.....
 3) В VII ст. до н.е. киммерійці почали витісняти.....
 4) Ці племена заселяли басейни річок.....
 5) Докладніше опис Скіфії нам залишив.....
 6) Скіфи ділилися на ряд племен. Головним з яких були.....
 7) Кожне царство ділилося на....., як і в Єгипті.
 8) Навіть цар..... в 513 р. до н.е. хотів заволодіти землями скіфів, але йому це не вдалось. 9) Зараз поховання скіфів називають.....10) В одному з таких поховань, під назвою....., археологи знайшли....., що в перекладі з латинської значить.....
 1. Киммерія 2. кіннота 3. скіфи 4. Дніпра, Дністра, Дунаю, Дону 5. Геродот 6. царські скіфи 7. номи, 8. Дарій I 9. кургани 10. а) Товста могила, б) пектораль, в) нагрудний.

Слайд 12

